

Fiskeridirektoratet
Biblioteket

FANGST AV SEL

VEILEDNING FOR SELFANGERE

[Fangstseieringen 1970]

SELFANGSTRÅDET
OSLO 1970

INNLEDNING

Fra tid til annen inneholder dagspressen angrep på selfangerne med beskyldninger om brutalitet og dyrplageri i fangsten. Fangstfolkene vet selv at disse angrep er overdrevne. Men for utenforstående vil slurv og uvettig fremferd under fangsten kunne gi grunnlag for kritikk. Også tankeløst skryt etter hjemkomsten kan gi inntrykk av at selfangsten drives på en måte som står i strid med dyrevernavlovens prinsipper.

I de senere år har representanter for internasjonale dyrevernsorganisasjoner vært sendt ut på forskjellige fangstfelt for å studere og rapportere sine inntrykk av fangstfolkernes atferd under avlivningen av sel. Disse dyrevernsorganisasjoner har også anmodet om at mer spesifiserte regler for fangstens utøvelse blir inntatt i reguleringsbestemmelsene, slik at en human avlaving av sel blir sikret. Så langt det har vært praktisk mulig har myndighetene innarbeidet slike regler i de bestemmelser som nå gjelder for den norske selfangsten. De norske bestemmelser er også samordnet med tilsvarende kanadiske bestemmelser for selfangsten ved Newfoundland så langt dette har vært mulig.

REGULERINGSBESTEMMELSER FOR SELFANGSTEN I 1970

Ved kongelig resolusjon av 6. februar 1970 er bestemt:

I medhold av lov av 14. desember 1951 om fangst

av sel fastsettes sålydende bestemmelser om fangst av sel i 1970:

I

På *Newfoundlandsfeltet* er det i sesongen 1970 forbudt å fange eller å drepe grønlandssel og klappmyss i tiden før 22. mars kl. 0600 lokal tid og etter 29. april kl. 2400 lokal tid.

II

I de nordlige farvann øst for Kap Farvel:

I *Danmarkstredet*, *Vesterisen* og *Nordisen* er det i sesongen 1970 forbudt å fange eller drepe grønlandssel og klappmyss før 20. mars kl. 0700 GMT og etter 5. mai kl. 2400 GMT.

I *Østisen* er det i sesongen 1970 forbudt å fange grønlandssel og klappmyss før 20. mars kl. 0700 GMT og etter 30. april kl. 2400 GMT.

Det er i sesongen 1970 forbudt for norske fartøyer som skal drive selfangst i Vesterisen å avgå fra Norge før 13. mars kl. 0800 norsk tid. Med Vesterisen forståes i disse bestemmelser drivsområdet utenfor Øst-Grønlands kyst mellom 77° nordlig bredde og en linje trukket fra Kap Nord (Horn) på Island rettvisende vest til et punkt 66° 28' nordlig bredde og 30° vestlig lengde og herfra i en rett linje til midt i Storfjordens munning (Grønland).

III

I *Østisen* (øst for 20° østlig lengde) tillates i sesongen 1970 fanget maksimum 14 000 grønlandssel, som fordeles etter nærmere bestemmelse av Fiskeridepartementet.

Storkobbe er inntil videre totalfredet på dette felt.

IV

Det er i sesongen 1970 forbudt å foreta mer enn en fangsttur til fangstfeltene i Vesterisen og Østisen.

Fiskeridepartementet kan dispensere fra denne bestemmelse. Slik dispensasjon kan bare gis i de tilfelle et fartøy på grunn av tvingende omstendigheter må

forlate fangstfeltet uten å ha oppnådd tilfredsstillende fangstresultat.

V

Følgende bestemmelser om utøvelse av selfangst gjelder for alle fangstfelt:

1. Det er forbudt å fange eller å drepe voksen grønlandssel i ungelegrene. Så vidt mulig må det også unngås å drepe voksne klappmysshunner i ungelegrene.
2. Det er forbudt å bruke fly eller helikopter til fangstformål. Fly eller helikopter kan dog nyttes fra land for speidingsformål på fangstfeltene ved Newfoundland.
3. Fangstfolkene må under fangsten utvise den største hensynsfullhet og anvende humane fangstmetoder for å hindre unødige lidelser for dyrene.
4. Det er forbudt å fange eller å drepe sel ved bruk av line, garn, saks, ruse eller annen form for felle.

Kun følgende våpen er tillatt:

- a) Rifle med kaliber 6,5 mm eller større og med ammunisjon med ekspanderende kule og anslagsenergi på minst 200 kgm på 100 meters hold.
 - b) «Hakapik» med rett treskaft av bjerk som er fra 110 cm til 150 cm langt, og som har en diameter fra 3 til 5 cm. Hakapiken skal ha en jernsko som veier minst 400 g og er forsynt med en 12—18 cm lang svakt bøyet pigg. Den butte ende av jernskoen kan ha en hammertapp som ikke skal være mer enn 2 cm lang. Jernskoen skal være forsvarlig festet til skaftet.
 - c) «Slagkrok» av lengde 50 cm, tykkelse $\frac{1}{2}$ tomme, vekt 800 g, av godkjent type og materiale. Slagkroken kan også være forsynt med håndtak etter godkjent mønster.
5. a) Ved bruk av hakapik eller slagkrok skal selen

- slåes i hodeskallen. Det er forbudt å slå dyret på andre deler av kroppen. Først skal selen slåes med redskapets butte side eller hammer, slik at skalletaket knuses. Deretter skal redskapets pigg slåes dypt ned i hjernen.
- b) Deretter skal dyret straks blodtappes ved overskjæring av blodårene som går til sveivene.
 - c) Når sel er skutt, skal skalletaket på dyret snarest mulig knuses ved hjelp av hakapik eller slagkrok.
6. Det er forbudt å feste krok eller renneløkke i sel før dyret med sikkerhet er drept.
 7. Skinn av drepte grønlandssel og klappmyss skal så vidt mulig bringes til fangstskuten innen 24 timer fra den dag selen ble drept. Fangsten skal ikke gjenopptas før det er foretatt hva som er mulig for å bringe skinnene om bord eller uten at fartøyet eller en del av besetningen er i arbeid med å samle inn skinnene.
 8. Skipperen på selfangstfartøyet skal påse at fangerne overholder foranstående bestemmelser om fangstredskaper, fangst og om avliving av sel.

VI

For å påse at bestemmelsene i denne resolusjon overholdes, kan Fiskeridepartementet oppnevnte inspektører. Inspektørene skal ha rett til å foreta inspeksjon av fartøy og redskaper og på feltet kontrollere bruken av fangstredskapene og ellers foreta det som er nødvendig for å påse overholdelsen av de gjeldende reguleringsbestemmelser.

På grunnlag av internasjonal avtale kan Fiskeridepartementet i medhold av § 7 i lov av 17. juni 1966 om Norges fiskerigrænse også gi utenlandske inspektører bemyndigelse til å foreta slik inspeksjon av norske fangstskuter og fangstmetoder og dessuten pålegge norske inspektører å inspisere utenlandske fartøyer og fangstmetoder.

Skipperen eller annen ansvarshavende om bord i

fartøyer som deltar i selfangst skal gi inspektøren adgang til fartøyet og ellers være behjelpelig med at inspeksjon kan bli utført tilfredsstillende.

Nærmere instruks for inspektørene fastsettes av Fiskeridepartementet.

VII

Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer bestemmelsene i denne resolusjon eller medvirker hertil, straffes overensstemmende med § 6 i lov av 14. desember 1951 om fangst av sel med bøter eller fangsel inntil 3 måneder.

Ulovlig fanget sel kan inndras ved dom uten at straffesak behøver å være reist eller å kunne reises mot noen. Fartøy og fangstutstyr kan på samme måte inndras, når rederen, skipsføreren eller fangstlederen er straffskyldig etter denne bestemmelse. I stedet for fangst, fartøy eller utstyr kan verdien av samme helt eller delvis inndras.

KOMMENTARER TIL BESTEMMELSENE

I avsnitt I og avsnitt II av bestemmelsene er blant annet angitt tidspunktet for fangstens begynnelse på de forskjellige fangstfelt. I samsvar med internasjonale bestemmelser skal mannskapet ikke forlate fartøyet for å begynne fangsten før det klokkeslett som er oppgitt for den første fangstdag. Bestemmelsene medfører at det ikke er tillatt å fange klappmyss og grønlandssel eller unger av disse artene før fangsten begynner, hverken for å skaffe mat eller for å lære opp nye fangstfolk.

Kvotebestemmelsen for Østisen i avsnitt III omfatter alle aldersgrupper og kategorier av grønlandssel, det vil si både kvitunger, lurv, svartunger, brunsel og gammelsel eller saddler. Storkobben er fredet på dette feltet, og bare klappmyss og snadd kan fanges i tillegg til den kvote hvert fartøy er tildelt.

For den enkelte fangstmann er det spesielt bestemmelsene om utøvelse av selfangst i avsnitt V

som har betydning. Forbudet mot dreping av voksne grønlandssel i ungelegrene medfører at kvitunger som forsvarer av mødrene og som ikke kan fanges uten at mødrene avlives, må få være i fred.

Det alminnelige krav om hensynsfullhet og humane avlivningsmetoder i avsnitt V, punkt 3, kan synes selvfølgelig, men det må understrekes at det er opp til den enkelte fangstmann å hindre unødige lidelser for dyrene.

Under avsnitt V, punkt 4, er angitt de våpen og avlivningsredskaper som tillates brukt av norske selfangere. Den kanadiske klubben er ikke lenger tillatt. Til gjengjeld er det nå tillatt å bruke en slagkrok som i prinsippet er en langskaftet drakrok med påsveiset tilleggsvekt. Denne kroken er et effektivt slagvåpen for avlivning av unger, men den må selvsagt ikke brukes hverken på voksne dyr eller på ungdyr som blågris og brunsel.

Forskriftene for bruk av hakapik og slagkrok i avsnitt V, punkt 5, må følges for å sikre en hurtig avlivning. Fremgangsmåten fører til at sentralnervesystemet (hjernen) blir ødelagt, og tar sikte på hurtig hjernedød. Blodtappingen er en ekstra foranstaltning for å stanse blodtilførselen til sentralnervesystemet. Dyret må anses som drept når hjerneskallen er knust slik at at hjernen er ødelagt, og blodet er sluttet å renne etter blodtappingen.

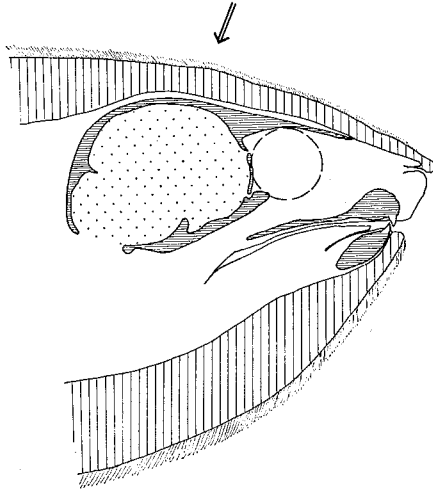
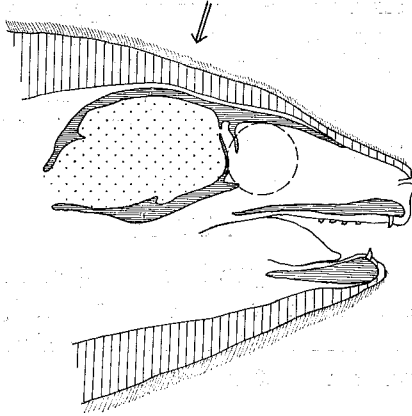
Det fremgår av avsnitt V, punkt 4, at andre våpen og andre avlivningsmetoder er forbudt. Det er derfor forbudt å drepe ved tramping eller spark i hodet, og ved slag med f. eks. mantelkrok, knebel og liknende. Det er forbudt å krøke eller sette stropp eller klype på sel som ikke er drept. Under plukkfangst må det derfor påses at alle dyr er forsvarlig avlivet før de blir tatt om bord ved hjelp av langtrøe, sekkeklype eller på annen måte.

I henhold til avsnitt V, punkt 8, er det skipperen som har ansvaret for at fangstfolkene overholder bestemmelsene om fangstredskaper, fangst og avlivning av sel. Fiskeridepartementets inspektører skal

imidlertid kontrollere fangstredskapene og bruken av dem, og påse at bestemmelsene blir overholdt. I henhold til den instruks Fiskeridepartementet har fastsatt, har inspektørene plikt til å rapportere overtredelser av bestemmelsene. Overtredelser medfører straffeansvar.

HUSK

Dyrene skal drepes hurtig og smertefritt og ikke utsettes for unødige lidelser. Det er ditt eget rykte som fangstmann og selfangstnæringens renommé det gjelder.

Lengdesnitt gjennom hode av grønlandssel-unge (kvitunge, lurv og svartunge — øverst) og klappmyssunge (blueback — nederst). Skissene viser hvor hjernen (prikket) er plassert i forhold itl snute, øye (stiplet ring) og spekketlag (loddrett skravering). Pilene angir hvor slag med hakapik og slagkrok skal plaseres. Slagene får størst virkning når den som slår stiller seg bak dyret.

A.s John Griegs Boktrykkeri